

IMPERATOR CÆSAR
RVDOLPHVS II.

PIVS, FELIX, AVGVSTVS,
REX GERMANIÆ
HVNGARIÆ, BOHEMIÆ,
ARCHIDVX AVSTRIÆ
DVX BVRGVNDIÆ, STIRIÆ,
CARINTHIÆ, CARNIOLIÆ, SILESIÆ,
PRINCEPS SVEVIÆ
Marchio Moravię, Lufatię, Burgouię,
LANDGRAVIVS ALSATIÆ,
COMES HAVSPVRCI, TYROLIS &c.

Rideat Austria amico vocabulo, & Nomini Principi, in primo Austriaci Imperij Conditore, aeremque, dum profertur RVDOLPHVS motum, in plausum erudiat. RVDOLPHVM II., quem tibi Regina tuis, ac Tuorum titulis Clarissima in Dotale Auspicium Augustissimorum Regionum Infantium exhibeo, siue æstimes magnum in RVDOLPHÆO Nomine, a quo in maximam Gentilitatem tuam, velut à fonte caelesti deriuatur illa immensitas glorie, qua nunc cum vtroque Sole rerum Domina irradiat, siue numeres secundum, magnis, secundisque Auspicijs, atigisse fastigium dignitatis, tibi que, atque illi, quam tu dederis, Coronatæ Posteritati proluisse iudicabis. In Aula Hispanicâ

R quatuor

*Eius dr.
tus an.
1552.18.
Iul.*

In Aula
Phil. 11.
educatur

Cl. de b.
6. Hon.

quatuor iam Austriacum Principum ad prudentiam scholâ CAROLI V. PHILIPPI I. FERDINANDI I. MAXIMILIANI II. legibus, æquè, ac moribus PHILIPPI II. Maximi Hispani Monarchæ ad omnem Heroicæ virtutis formam institutus est.

Vt nouus Imperio iam tunc assuesceret hæres.

Habuit PHILIPPÆA exempla, & monita, quibus Alexander euaderet, & magnus, cum nec alioquin deessent, qui humaniorum, ac seueriorum Musarum arcana, atque ipsa Aristotelica placita insinuarent Principi, ad omnem literarum felicitatem nato. Certè PHILIPPO, cuius Gigantæa etiam paruulus Ephebus RVDOLPHVS obseruabat, inibatque vestigia, nec leges prudentiæ tulit Lycurgus sapientius, nec dedit iura sanctitatis religiosius Numa, nec omnes solida politia in administrandâ Republicâ numeros magnificentius Cyrus impleuit. Maiora legebat RVDOLPHVS in PHILIPPO, quàm quæ Romana historia superbè vulgare, aut græca poësis cantare potuit gloriosè. Omnis prudentiæ Idea esse verbis videbatur, cum loqueretur, & Legislator exeniplis etiam cum taceret. Hinc Hispana Aula Pentathlos supra Spartanorum gymnasiorum exempla robustiores, & Iudices supra Atheniensium Areopagorû leges æquiores, proferebat. Interim RVDOLPHVS non ad imperata difficilis, vt alijs benè imperaret, cum sciret ipsam imperandi artem parendo disci, potuit esse alijs schola, vbi Hispani Proceres etiam Institutores plura discerent, quàm docerent.

In Germaniam reuersus populis omnibus sui desiderium peperit; quasi beata futura esset illa Respublica, cui ex alto Imperij vertice RVDOLPHVS ad PHILIPPI II. Colossæum exemplar nobili magisterio formatus, belli, pacisque Arbitrator nutu suo prospiceret. Arbitrabantur enim id, quod erat, Germanum RVDOLPHI candorem Hispaniensis disciplinæ sub PHILIPPI Auspicijs splendore illustratum, veluti sidus Soli, Cælestis loci viciniam coniunctum, vim intendisse beneficam, quam de sublimi Solio, tamquam de Cælo, mortalibus inspiraret. Eadem itaque prudentia mutata Hispanâ cathedrâ in Germanicum Solium, è Magistrâ Regum, Regnatricis populorum, maturatâ consiliorum grandium, canitie RVDOLPHVM adhuc adolescentem sceptris, coronisque maturum exhibuit. Hinc à Pannonijs Possonij magnificentissimâ pompâ, ac penè triumphali excepto Hungarici Regni fasces deferuntur, cum ingenti spe non solum frangendi, conterendiq; Othomanni iugi, sed barbari Pretonis à Regno prorsus auertendi. Eodem cursu felicitatis paulò post Casargi Bohemi Proceres oblato cum Insignibus Regijs Principatu, in sublimi rerum apice administrandæ Reipublicæ imponunt. Inde ad numeros imperatorios perueniens, quos calculi Septemuirales exigunt, Augustæ Vindelicorum, vtriusque ordinis Principum sententijs, Rex Romanorum pronuntiatur, & in ijs Comitijs Ratisbonensibus, in quibus MAXIMILIANVS II. Parens fatis cesserat, in Cæsaris Nomine, & Imperio succedit. Imperator statim ita fortunatorum honorum molem suâ virtute sustinuit, impleuitque Maiestatem, vt qui nihil fecerat, vt imperaret, omnia tamen exhiberet, ex quibus dudum imperare debuerat.

Admi-

1572.
29. Sept.

1573.
21. Sept.
Hung. sceptrum
Bohæ.
et Casin-
angustæ-
tur.

1575.
1578.

Admirationi fuit admotum Orbis regendi gubernaculis inter horribiles turbulentissimorum temporum procellas, dum fremeret Belgium, apertâ perduellione, mugiret Germania publicâ hæresi, atque Aquilonares turbines conceptis fulminibus vbique tonarent, & iam vastitatem Imperio parturirent, ita velificatum esse secundissimis auris, vt dici poterit Austriacum Imperium ab vno RVDOLPHO magnâ fortitudine conditum feliciter fuisse, ab altero magnâ prudentiâ constanter seruatum, pari tamen laude, cum in instituendo Regno summa virium potentia, in conferuando summa consiliorum requiratur auctoritas, imò & fortasse maiori, quia

Plus est seruasse reperiunt

Quam quæsisse nouum.

Post assertos in libertatem Legatos Sarmatas, vt bifrons prudentia, vtrumque vultum ostenderet beneficum, & vindicem, pacatum, & bellatorem, Aquisgranenses tumultus sapius excitatos, partim vi armorum, partim reuerentiâ Maiestatis componit. Eadem prouidentiâ Imperium ab externis hostibus tutaturus Carolipolim in Illyrico erigit munitissimū aduersus Turcicas incurfiones propugnaculum. Aut cauendum Principi in omnibus est, aut cadendum. Argi sint, non pecudum pastores, sed populorum: illas Polyphemus, non vnoculus tantum, sed cæcus regebat: his vix centum oculis vigil prospicias. Illud autem pietatis etiam lauream, meruit cum Ghebardum Truchesium Septemuirum Coloniensem, Infatatum *Apostatam* Romani Pontificis sententiâ exauctoratum, execrandum Sacerdotem, Sacræ Deo Virginis ignominiosis amoribus irretitum & sacrilegum hymenæum meditantem, fecisse contra christianam Rempublicam, & Romanum Imperium RVDOLPHVS pronunciauit, nec solū à Septemuirali Collegio, sed & ab Imperij finibus proscripsit; vnde in Batauiam fugam inire coactus est, vbi perduellio, heresis, & impietas inferna monstra, & hac tempestate nostrates Eumenides omnia humani, ac diuini iuris repagula fregerant. Felix Respublica, in quâ ex magnis præmijs habet, quod impense amet virtus, & ex magnis penis, quod non frigide timeat scelus. Ipse penè modus iustissimus fuit, vt qui ius sacrum, quo se Deo obligauerat, prophanus Mystra violarat, vittâ indignus, saltem vitâ spoliaretur, futurus monstrum hominis galeatus, non mitratu Antistes.

Pacatis rebus, & equatis, Germaniæ ferè semper, veluti Oceani rebellantis fluctibus, Othomannica Luna prius reciprocantis estus aduersus Cæsaream, quam vehebat RVDOLPHVS fortunam agitatrix, tum tempestatum parens, ferrugineo vultu funestissimum belli turbine excitauit, vndantibus per Croatiam turmis, legionibusque innumeris, tamquâ procellis armata. Non solū enim quidquid barbariæ Euxinâ Litora ambiunt, alluitque Mæotis palus, sed quidquid ferinum sub humanis vultibus Getulia, atque Hyrcania, & durator corporum inhospitalis Caucasus, inaccessusque Imaus nutrit, longè, latèq; effunditur. Primo impetu Vitis cum Croatiæ caput, aliaque ignobilioris nominis loca vi Turcica expugnantur, maiori famâ, quàm gloriâ. Sed procella, fulminatrix tot sagit-

Admirabilis eius Prudentia.

Cl. l. 3. de l. ff.

1582.

Bellum Turcicū cum insignibus victorijs.

tis armata lethalibus, paulò post detonuit, nouæque ferè inuiste sunt ma-
 culæ Othomannicæ Lunæ, quæ lumen si non extinguerent, saltem turpem
 in modum obscurarent. Enimverò dum obsidetur Sisacum totius Ori-
 entis viribus, Croatiae Prætor cum aliquibus Hungarorum militum reliquijs,
 ingentem barbarorum exercitum prodigiosâ victoriâ fudit, fugauit, ac
 ferè deleuit, aquis vicini fluminis mergentibus eos, quibus missiles maio-
 rum bombardarum, minorumque, igneæ mortes pepercerant, ereptos
 instanti ferro hostes cædens, simulque in ipso victoriæ loco tumulans. Pau-
 ci obiecti sunt, sed viri, renouatis legionis fulminatrici sub Antonio Pio
 prodigijs. Vbi sunt trecenti Lacones, siue vt melius dicam sub Leonide
 Duce Spartani Leones, qui non se numerant, sed æstimant! Inuenta sunt
 Thermopylæ, quæ victorem contra numerosissimas copias, non pulchrâ
 cæde commorientem victoriæ, sed superflitem videre. Erubuit primùm
 ad Turcicum sanguinem flumen, quasi sædatum impurâ sanie barbarorũ,
 tum ad cadentium naufragia indignabundum stue infelicium cadauerum
 secundo cursui aduersante, ita exaggerauit vndarum vortices, vt vno ferè
 hiatu magnam Turcici exercitus partem absorberit. Miraculi loco præ-
 dicatum est plura victa fuisse ad internecionem barbarorum millia, quàm
 extinctos milites Cæsaris, cum de sexaginta Turcarum chiliadibus, quin-
 quaginta militum iacturâ Cæsar triumpharit. Quid amplius desiderari
 poterat, si non Romanum Imperium milites, sed tot Coclites Roma mi-
 sisset? Inter cæsos magna nomina Turcarum numerata sunt, Hazanes
 violati fœderis auctor & Mahumetes magni ipsius Sulthani sororis filius,
 cum duodecim alijs purpuratis Prouinciarum Præfectis. Excita victoriæ
 famâ Hungaria MAXIMILIANO Archiduce summo Cæsariani exerci-
 tus Ductore Nonigrado, Zabaticâ, Fileco, Deniniâ à Turcicâ triginta-
 annorum seruitute liberatis, luculentis cladibus ita barbarum Prædonẽ
 affecit, vt spes esset totius Regni in pristinam libertatem reuocandi. Sed
 magnificas spes tot victorijs laureatas vnus perfidia elisit. Nam Sina-
 Amurathis Othomanni Tyranni Prætor cum amplissimis copijs Hun-
 gariam ingressus, Iauarinum, quod ferro perdere non potuit, auro pro-
 ditum occupauit. Ita sepe ignaum Orientis aurũ, ferro bellatori Occidẽ-
 tis illudit, & infidelitas barbarorum, armata Christianorum perfidiâ
 triumphauit. Eodem tamen in potestatem Cæsaris redacto deterfit
 perfidiæ maculam fides Comitis Adolphi Schuatenbergij, qui prodigio-
 sâ deinde felicitate paruâ militum manu immensam Turcici exercitus
 vim, ac molem prostrauit. Inde icto fœdere cum Sigismundo Battoreo
 Transiluanicæ, ac Vvalachicæ Principe, qui cum vinculum cognationis erat,
 ex MARIA CHRISTIÆNA Archiducis, CAROLI filiæ, & FER-
 DINANDI II. Cæsaris sorore, alijsque Germanicæ Regulis tantâ, & cõ-
 tentione, & consensione animorum itum est aduersus inmanissimum
 Orthodoxe Religionis hostẽ, vt proximis Euxino mari munitioibus ex-
 pugnatã ipsa Constantinopolis Regia Imperij Orientalis sedes, amissâ
 sui nominis constantiâ, ferè contremuerit. Eodem tempore à Cæsaria-
 no milite Iauarinum, Vesprinium, Strigoniũ, Hattuanum, Alba Regal-
 is, alięque magni nominis arces in Hungariâ, Dalmatiâ, & Croatia, for-
 titer

titer recuperantur, & Varadinū aduersus centum quadraginta barbarorū millia constantissimè defenditur, Italiā etiam præter Germaniam feliciter in summis Ducibus Ioanne Mediceo, & Vincentio Gonzaga Austria-
cis stipendijs militante.

1598

Hiscæ victorijs fractis Orientis viribus, & ipsis Othomannicis hostibus timeri desitis, Acomathes Sulthanus ad inducias vicennales descendit. Liberato tumultibus indigenis, & peregrinis incursionibus Germanico Regno, ad pacis artes, principales curas conuertit. Summā apud omnes Europæ, atque Orthodoxi Orbis Principes prudentiæ famā valuit, hoc nomine ab ipso Mahemete Hodabende, Persarum Sopho, & Monarcha splendidissimis legationibus, & preciosissimis donarijs excultus. Hinc dictū est de hoc Romani Imperij Occidentalis Imperatore, quod olim peruulgato, siue adagio, siue elogio, de Romanis prædicabatur *sedendo vincere* ERNESTI, MATTHIÆ, MAXIMILIANI fratrum, & LEOPOLDI patruelis Archiducum Austriadum manibus recisâ lauro triumphali, quæ RVDOLPHI capiti imponebatur, à quo momenta victoriarum prodierant. Vtrumque magnam virtutem Germania in manibus, maiorem tamen sensit in capite. Non minores sunt ictus sceptri, quam gladij, si non geratur tantum, sed regatur, & veluti amentatum telum eminus etiam aduersus hostes fulminet. Robore victor impotens: prudentiâ moderatus vincit, & quidem gloriosus, cum non amittunt decus suam laureæ virides, antæque palma, crnoris sanie, ac tabo sædata. Hac arte prudentia naturæ victrix *Longimanos* omnes reges facit, quòcumque consilia operosa pertingunt. Hec etiam est grandis ille spiritus legum, armorumque potens, quo Reipublicæ vita diutissimè producitur, cum Bellona in Palatino Senatu prius trabeam gerit, quam chlamydem in castrensi, placidis etiam si opus est placitis, curiâ castris imperante, ac togâ sago superinductâ. Ille sapit Princeps, qui ex multorum consilijs deliberationem fabricat, sed suam, & eadem domi, forisque, toti Regno prospicit. Summa prudentiæ fuit ne quidem in nummis, ne dum in hominibus impunita adulteria pati. Omnem totius Germaniæ pecuniam adulteratam, quando adulteram manum inuenire non potuit, & sceleris auctores, igni damnauit, iussitque nouam cudi castæ, & synceræ fidei, sciens nimis etiam auro innocenti, ne dum scelerato peccari, & ab hominibus pretiosi metalli idololatriis, nescio quid falsi numinis in nummo etiam informi adorari. Eiusdem laudis apicem est assequutus cum Ratisbonensis clauis Urbis in artham fidei deferentibus ipsis ciuibus reddidit, amorem copiosius colligens clementi consilio, stabiliensque firmiter Principem, vbi illum cum Patre miseret.

1606

Eius Aula, quod etiam Imperatrici in RVDOLPHO prudentiæ adscribi debet, omnibus scientijs Musæum aperuit, in quo flos Germanicæ nobilitatis omni laurearum literariarum genere vernabat. Hanc hereditatem habuit à MAXIMILIANO Abauo per MAXIMILIANVM Patrem ad se transmissam, vt in vtrâque lapro radiaret, bellicâ atque literariâ, haberetque Prætorianos non minus sapientes, quam milites. Astronomi præsertim, ac Geometre, omnesque Matheseos cultores in
RVDOL-

Littera-
torum Pa-
tron. Cæs.
maximè
mathema-
ticorum.

RVDOLPHÆA Regiâ suum Cælum, ac terras repererunt; sed illud serenum semper supra regionum titulorum serenitatem, & has aureas, citra fabulas, Midæ manu excultas, Iouis pluviâ irrigatas, totoque Herminæ alveo inundantis interlitas, Imperatore nimirum luculentâ benevolentia, beneficentiâque omnem Mathematicorum nationem fouente, fauenteque stipendijs non vulgaribus. Sapiens triumphis, & annis grauis non indignatus est in puluerem Mathematicum veluti Imperatorium descendere, & Reginâ manu virgas geographicas, radiosque astronomicos, scepra sapientiæ, terræ, Cæloque dominantis circumducere, vtriusque fines metari, & innocentem stellarum exercitum in suos ordines distribuere, Regno mutato, non amisso. Ita factitatum etiam legimus à Patre Magni CA-ROLO, præsertim cum deposito ex humeris terrarum orbe, calcatisque omnibus supra suam ipsam magnitudinem Cælo finitimus stetit. Sed dum Astrologi in RVDOLPHO beneuolo semper, ac benefico fidere maiores, minoresque fortunas, quas in Cælo fingunt, & dum in vnâ Cæsaris Regiâ omnium Celestium domorum auspiciatissimos horoscopus sortiuntur, veram mortem mendacibus coniecturis Cæsari pepererunt, vt posset Magistro historicorum subscribi, *genus Mathematicorum potentibus insidiam esse dicenti.* Nam venalissimis istis factorum venditoribus mortem coronato RVDOLPHI capiti à Religioso viro, ex aliorum monitu impendere prædicentibus, metu ipsius mortis oppressus est Imperator, immortalitate, dignissimis, cum auerfaretur eius pietas vicini Asceterij, vnde timebatur, euerfionem, quam impij homines suadebant. Ita vanissima non tantum, sed sæuissima Astrologorum natio sapiens innocentissima sidera, vt cometas armat, producto feciali crine, iterum vt collubitum fuerit detonsura Cæsariem ipsorum Cæsaris fulminatricem, cogitque liberam stellarum dominantium Rempublicam suis arbitrijs miserè ancillari. Hęc vitæ clausulâ vltima demonstrat in RVDOLPHO, adolescente, & viro, robustiorem fuisse prudentiam, quod ipse etiâ moriens testatus est, quam in senè, licet vbiq; fuerit in illo rerum moderatrix, fortunę temperatrix, casuum omnium patiens, ac totius vitæ Imperatricis magistra.

Tac. li. 1.
hist.

Obitus
an. 1611.
31. Dec.

RVDOLPHI nomen literis, sæculi que omnibus charissimum, sicuti cum Magni cognomento natum est in Austriaca Domo, ita nec sine illo renatum. Habuit Austriaca Domus, habebitque semper suos Hercules Musagetes orbis triumphatores, & Musarum patronos, custodesque, qui in sui laudem omnia scientiarum, quas alunt augustâ liberalitate, ora relaxabunt. Hęc Austriaca laus tibi in magnam dotem cessit MARIA ANNA ex Paterno Patrimonio, & Maternâ Hereditate, vt sis Clementissima scientiarum omnium Patrona. Non euehant cycni canoris plausibus ad Cælum magna Nomina, nisi ipsos benigna aura vehat, ac sustentet, & fauor Principum pro fauonio sit. Hos expectamus ex te, & PHILIPPO ALEXANDROS eadem triumphali dexterâ Martis fulmen, & Homeri codicem stringentes, literatorumque ac Militum Reges.

135

RUDOLPHVS II.

Encomium.

Nullum RUDOLPHO Casari maius encomium esse potest
Ipso RODULPHI nomine.

Huius Nominis gloria semper eadem in Austriadum fastis,
Aut conditorem inscribit Imperij, aut conseruatorem,
Utrumque diuerso titulo Magnam,
Sed iure equali;

Cum gemellæ sint Regnorum Hæredes, & Parentes,
Fortitudo, & Prudentia.

Ita natus est Imperator RUDOLPHVS II.
Ut potuerit cum primo fortiter parere Imperium.
Ita peperit primus,

Ut potuerit cum secundo aduictum prudenter seruare.

Imò vterque primus, & secundus fuit;

Nam primus dum Imperium condidit

Felicitate secundus fuit:

Secundus, dum Principe Prudentia seruauit,

Inter omnes primas tenuit.

Ille dedit, vt nasceretur:

Hic, vt nunquam moreretur Austriaca potentia:

Ille Casar conditione natura:

Hic Augustus fuit vitæ ratione.

Aequè gloriosum est

Alexandri ense, & Oedipi voce

Regnorum nodos soluere,

Achillis manu vincere, & Nestoris lingua.

Hoc vno RUDOLPHI differunt

Quod primus solus Imperium condidit:

Communi cum pluribus secundus gloria seruauit.

In Austriaco Imperio, sicut in Cælo,

Ubi

*Ubi Imperium est lucis
Post Solem Principem, & solum
Æternum sequitur innumerabilium Astrorum firmamentū.*

SYNOPSIS GENEALOGICA.
A RVDOLPHO II.
AD MATTHIAM.

V M Regiæ Sponsæ vndique ambirent Cæsareos hymeneos Cœlo
CAROLI Archiducis Piæ Proli Germanici Rēgni fasces destinante,
Cœlibem vitam Rudolphus egit, obijteque, cum Matthias Frater iam
Rex Hungariæ, & Bohemiæ ad Augustum solium inuitatus, ac prope-
modum inaugūratuſ eſſet. Sine liberis tamen decedens Patris dulce
nomen audiuit à populis, præſerim ijs, quos liberos fecerat ab Othomannico iugo.
Summa prudentiæ fama regnauit, nec mirum; nam & ipſe ſub PHILIPPO II. Mo-
narcha, ſuæ ætatis Solone, cœniſ verba pro legibus prudentiæ regnatricis, monita pro
oraculis Principum, ac tot Regiæ documenta erant, quot geſta, Imperij fundamen-
ta poſuit, ac ſub Hiſpano cœlo, ſpiritum hauſit populorum Dominatorem. PHI-
LIPPVS Princeps prudentiſſimus Principem erudiit, magiſterio Auguſtiſſorum vir-
tutum, docuitque prima elementa artiſ regnandi legere, optimi formare caracte-
rem Imperij, & ephēbum RVDOLPHVM in illam, quam deinde omnes ſuſpexerunt,
boni Imperatoris effigiem, artiſce prudentia manu duxit.

RVDOLPHI II. ſicuti aliorū Magnorum Auſtriadum beneficio plures deductæ in
Germaniam è Græcia, Latioque, humaniorum, ac ſeueriorum Muſarum Colonia
vbique lauros educant magnarum præmia frontium. Iam non vnā Regiam,
in celeberrimis Ephebeis ſapientia ſub Trionibus Auſtria Imperante fixit. Felicitatē
ſuam debet Auſtriacis non vniuerſa tantūm hominum, ſed literarum Republica.
Inſtauratum omnium diſciplinarum ſplendorem in MAXIMILIANO I. ac FER-
DINANDO I. magnis Imperatoribus prædicat, ALBERTVM III. celebrat nobi-
liſſimæ Academię Vienneniſ Inſtitutorem, ALBERTVM VII. Friburgenſis, MA-
XIMILIANVM III. Ænipontanę Cæſariſ MAXIMILIANI II. Filium, CAROLVM
FERDINANDI I. Cæſariſ Filium, FERDINANDVM II. Pium Cæſarem tuum Re-
gina potentiffima maximum Auum, & magnos Patruos LEOPOLDVM, & CARO-
LVM pluriū Academiarum conditores. Demum ne ab hac Auſtriadum Heroum
laude Heroides Auſtrię excludantur, literę omnes, quouſque viuunt MAGDALE-
NAM Auſtriacam FERDINANDI I. Cæſariſ Filiam ſummis ad Cœlum laudibus
efferent, cui accepta referunt in Halenſi Academiã vitam, natalis, ac perennitatem.
Fratriſ ſucceſſioni in Imperio viſus eſt RVDOLPHVS proludere, ipſo ortu, ſub Ge-
minis natus, iterum poſt CAROLVM, & FERDINANDVM, in Auſtriaco Cœlo in
RVDOLPHO, & MATTHIA radiantibus, ſalutaribus, ac beneficiſ Orbi terrarum
Fraternis Aſtris.

